

PLATFORMA EOK PRE BUDÚCNOŠŤ EURÓPY

CONFEDERATION
SYNDICAT EUROPEEN
TRADE UNION

PLATFORMA EOK PRE BUDÚCNOSŤ EURÓPY

My, európske odborové zväzy, chceme, aby Európska únia a jednotný trh boli založené na spolupráci, solidarite a sociálnej spravodlivosti. Chceme Európsku úniu, ktorá je celosvetovo konkurencieschopná a má udržateľný hospodársky a sociálny model.

Spoločne sme silnejší – z hospodárskeho, sociálneho i demokratického hľadiska. EÚ nedosiahne vyšší životný štandard pre všetkých bez spravodlivejšej integrácie a konvergenie smerom nahor.

Všetci si zaslúžime lepšiu Európsku úniu pre občanov a pracujúcich.

EÚ MUSÍ REAGOVAŤ NA KRÍZU

Hospodárska kríza, vysoká nezamestnanosť, sociálne vyčlenenie a nespokojnosť, utečenecká kríza, Brexit a terorizmus – všetky tieto faktory vytvárajú krízu dôvery v EÚ zo strany pracujúcich a občanov, a zároveň vyvolávajú narastajúce prejavy populizmu, nacionalizmu a xenofóbie.

Znovu vznikajú fyzické i kultúrne hranice a konflikty či rozdiely medzi členskými štátmi bránia pokroku pri spoločných projektoch. Európu obviňujú zo všetkých problémov, ktoré nás v súčasnosti trápia, hoci veľká časť zodpovednosti leží na pleciach národných vlád a inštitúcií a ich rozhodnutí.

Rozhodovací proces v rámci EÚ sa oslabil a medzivládne mechanizmy zavedené po hospodárskej kríze v mnohých prípadoch nahradili metódu Spoločenstva zakotvenú v zmluvách o EÚ, čím občania prišli o demokratickú kontrolu nad rozhodnutiami na európskej úrovni.

Je nad slnko jasnejšie, že kým sa hospodárstvo nepozviecha, kým sa neskončí politika úspor a neoliberalizmu a kým sa nevyrieši nezamestnanosť, chudoba a fragmentácia spoločnosti, bude medzi pracujúcimi naďalej panovať strach, neistota a hnev, a nie nádej v lepšiu budúcnosť.

Európska únia sa ocitla na križovatke: buď sa zmení a zreformuje na spravodlivejšiu a sociálnejšiu Európu, alebo jej hrozí kolaps.

Napriek tomu prieskumy ukazujú, že Brexit posilnil podporu EÚ zo strany občanov v mnohých členských štátoch. Máme pred sebou výzvy a príležitosti a spoločnými silami musíme pracovať na vytvorení pozitívnej alternatívy.

Vďaka hlavným úspechom európskeho integračného procesu (napr. mier a demokracia, jednotný trh a hospodárska spolupráca, vysoká úroveň vzdelanosti, inovácie, technologický rozvoj, ochrana ľudských práv a dobre fungujúci sociálny model, sloboda pohybu) je Európa veľmi dobrým miestom pre život a toto dedičstvo sa nesmie podkopávať.

Urgentne potrebujeme zmenu a európske odborové hnutie k nej prispieva spolu s ďalšími, ktorým leží na srdci budúcnosť Európy.

REŠTARTOVANIE EÚ: ODBOROVÁ PLATFORMA PRE BUDÚCNOSŤ EURÓPY

Pretvorenie Európy, oživenie projektu EÚ. Oba tieto ciele vyžadujú rôzne politiky, rôzne pravidlá a väčšie zapojenie občanov, pracovníkov a organizácií, ktoré ich zastupujú.

Vyžaduje si to konvergenciu smerom nahor pokiaľ ide o životné a pracovné podmienky medzi jednotlivými krajinami a v rámci nich, menej nerovnosti a viac hospodárskej a sociálnej kohézie. Je nevyhnutné dosiahnuť lepšiu životnú úroveň a zaviesť dôraznejšie politiky, ktoré k tomu prispievajú.

Pracujúci a občania budú môcť opäť vnímať EÚ pozitívne, ak nájde a zrealizuje konkrétne riešenia ich problémov, ak prispeje ku kvalitným pracovným miestam a plnej zamestnanosti, rovnakým hospodárskym a sociálnym príležitostiam, sociálnej ochrane, osobnej bezpečnosti a blahu.

Navrhujeme nový Pakt pre budúcnosť Európy založený na prosperite, sociálnej spravodlivosti a demokracii.

UDRŽATEĽNÝ HOSPODÁRSKY RAST PRE VYTVORENIE KVALITNÝCH PRACOVNÝCH MIEST A LEPŠIE PRACOVNÉ PODMIENKY

EÚ zareagovala na globálnu hospodársku krízu výlučne zameraním sa na krátenie verejného rozpočtu a vývoz – hlavnými nástrojmi boli štrukturálne reformy pre flexibilitu trhu práce, škrtý vo verejných výdavkoch, službách a sociálnej ochrane, zníženie miezd a odstavenie kolektívneho vyjednávania.

Tým sa však vôbec nevyriešili problémy, ktorým hospodárstvo čelí, naopak, došlo k pomalšej obnove, stagnácii a deflácií, neprijateľnej úrovni nezamestnanosti a neistoty, chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

Je najvyšší čas vytvoriť udržateľný rast – to pre nás znamená kvalitné pracovné miesta, spravodlivé pracovné podmienky, rovnosť na trhu práce a v spoločnosti, sociálna inklúzia a integrácia pre všetkých. Znamená to tiež novú globálnu a európsku hospodársku agendu zameranú na lepšie životné a pracovné podmienky. Za týmto účelom je nevyhnutné prijať urgentné opatrenia.

Mimoriadny plán pre investície a vytvorenie kvalitných pracovných miest je nevyhnutnosťou a EOK ho už navrhol vo svojej iniciatíve Nová cesta pre Európu v roku 2013.

Mali by sa posilniť verejné investície, keďže ide o jediný účinný spôsob ako naštartovať súkromné investície. Junckerov plán a najmä jeho nedávna druhá fáza sa musí presmerovať na krajiny a sektory, ktoré to najviac potrebujú, pričom treba podporiť priemyselnú politiku EÚ a výrazne zvýšiť počet dostupných verejných zdrojov.

Aby členské štáty mohli investovať, **je nutné zreformovať Pakt stability a rastu**, a to prostredníctvom revízie a prispôsobenia cieľov na súčasný makroekonomický kontext a zavedením stabilného a transparentného „zlatého pravidla“ pre flexibilitu, pričom z cieľového deficitu a dlhu by sa mali vyčleniť produktívne investície do materiálnej i nemateriálnej infraštruktúry, zeleného hospodárstva, inovácií a výskumu, vzdelávania a odbornej prípravy, sociálnej infraštruktúry a verejných služieb.

Okrem toho **musí mať Európska únia ako taká možnosť mobilizovať verejné investície** pre nadnárodné projekty prostredníctvom investičných dlhopisov vydaných Európskou investičnou bankou (EIB) a vytvorením autonómneho rozpočtu EÚ a európskej pokladnice.

Je nutné zabezpečiť **koordináciu zdaňovania**, bojovať proti daňovým únikom a zabezpečiť spravodlivé a progresívne zdanenie pre jednotlivcov a firmy a podporiť rozpočet EÚ.

Je nevyhnutné vziať do úvahy **zásadnú úlohu efektívnych a inkluzívnych verejných služieb** v otázke sociálnej spravodlivosti a kohézie, spravodlivého a udržateľného rastu. Treba tiež bojovať proti rozšírenej propagande zameranej proti všetkému verejnému (investície, služby, pracovníci).

Treba napláňovať osobitnú posilnenú spoluprácu v rámci Hospodárskej a menovej únie (HMÚ) v rámci procesu ukončenia jej výstavby a treba myslieť na to, ako prepojiť európsku pokladnicu s financovaním verejných investícií. Okrem toho treba **revidovať a rozšíriť mandát ECB** a začleniť plnú zamestnanosť medzi jej ciele. Rozumná politika v oblasti hospodárstva a zamestnanosti by mala podporovať jednotnú menu a malo by sa zväziť **vytvorenie Euroskupiny ministrov práce** popri Euroskupine ministrov financií.

Výzvy vyplývajúce z **klimatických zmien, udržateľnej dodávky energie, digitalizácie, automatizácie a reštrukturalizačných procesov** vyvolaných globalizáciou treba riešiť

prostredníctvom **stratégie „spravodlivého prechodu“**, ktorá zabezpečí, že vytvorenie kvalitných pracovných miest vykompenzuje rušenie pracovných miest, že záujmy pracovníkov a občanov budú chránené a že budú môcť ťažiť z novej hospodárskej revolúcie. Európa navyše potrebuje **rozumnú priemyselnú politiku**, ktorá podporí zrelé i inovatívne sektory smerom k takémuto prechodu.

Medzinárodné obchodné dohody musia postupovať podľa rovnakej logiky. Musia byť progresívne a spravodlivé a musia zachovávať či dokonca posilňovať sociálne, environmentálne a verejné aspekty. Musia zachovať právo a priestor pre verejnú správu na všetkých úrovniach, aby mohla vytvárať legislatívu a organizovať verejné služby vo verejnom záujme. Zároveň je dôležité, aby sociálni partneri mohli rozvíjať sociálny dialóg a priemyselné vzťahy s vlastnou autonómiou.

Treba posilniť európsky interný dopyt na docielenie spravodlivej obnovy. Vo všetkých krajinách EÚ za posledné roky mzdy zaostávajú za produktivitou. Na druhej strane narastajú životné náklady, preto je čas na **všeobecný nárast miezd pre európskych pracovníkov**. Ten treba docieľiť posilnením kolektívneho vyjednávania tam, kde funguje, jeho opätovným zavedením tam, kde bolo odstavené a vytvorením inštitúcií a praktík kolektívneho vyjednávania tam, kde vôbec neexistujú. Za týmto účelom treba budovať kapacity sociálnych partnerov a vnútroštátnych právnych rámcov tam, kde sú potrebné. Vyššie minimálne mzdy a mzdy zodpovedajúce životným nákladom tiež treba presadiť tam, kde je to potrebné. **Konvergencia smerom nahor** medzi jednotlivými krajinami (obzvlášť východnými a západnými) a sektormi sa musí považovať za základný nástroj na zníženie výskytu makroekonomických nerovností a rozdielov (vrátane rozdielných plátov medzi mužmi a ženami), dumpingových miezd a diskriminácie.

OŽIVENIE EURÓPSKEHO SOCIÁLNEHO MODELU: POSILNENÉ PRACOVNÉ PRÁVA A SOCIÁLNA OCHRANA

Priamo pred očami sa nám odohráva **bezprecedentná kríza európskej sociálnej kohézie** a narastá dlhodobá nezamestnanosť a nezamestnanosť mladých, neistota, fragmentácia, problémy pri vstupe na pracovný trh, nerovnosti, sociálne vyčlenenie a diskriminácia. Európsky sociálny model, ktorý inšpiroval celý svet, je oslabený, ohrozený a v niektorých krajinách sa dokonca úplne rozpadol.

Európa musí obnoviť a posilniť sociálny model, v prvom rade zmenou rétoriky, v rámci ktorej sa považuje za prekážku konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu. Treba vziať do úvahy, že krajiny s vysokými mzdami, silným sociálnym dialógom, kolektívnym vyjednaním a rozumným systémom sociálnej ochrany majú lepšie hospodárske výsledky.

Sociálny rozmer Európskej únie musí byť rovnako relevantný ako hospodárske riadenie. Je načase vytvoriť proces Európskeho sociálneho semestra a zabezpečiť, aby Európsky pilier sociálnych práv neslúžil len ako náplast' na účinky úsporných opatrení, ale aby sa stal súčasťou celkovej stratégie pre vytvorenie budúcnosti Európy. Sociálne trhové hospodárstvo, ako ho opísal Jacques Delors, sa musí znovu stať jadrom Európskej únie.

EÚ musí zabezpečiť, aby **Európsky pilier sociálnych práv** nebol len prázdny sľubom. Pracujúci a občania potrebujú konkrétne návrhy a opatrenia, ktoré im pomôžu v každodennom živote a ktoré môžu zlepšiť ich pracovné a životné podmienky.

Adekvátna úroveň sociálnej ochrany a práv by mala byť garantovaná všetkým občanom – zamestnaným, nezamestnaným i dôchodcom. **Štandardy EÚ** by sa mali nastaviť vo všetkých krajinách prostredníctvom **konvergencie smerom nahor** a rešpektovaním existujúcich lepších podmienok.

Efektívne a progresívne porovnanie, odporúčania, legislatíva a financovanie sa musia realizovať ako opatrenia na podporu členských štátov. **Na úrovni EÚ/HMÚ sa dajú zaviesť konkrétne nástroje** na podporu a integráciu nefunkčných alebo nedostatočných mechanizmov sociálnej ochrany a financovanie na vnútroštátnej úrovni ako aj v situáciách zamestnanosti alebo sociálnej krízy či otrasov. Napríklad doplnkové schémy nezamestnanosti a rámec minimálnej mzdy (podobné iniciatíve Záruka pre mladých/Zamestnanosť mladých) by mohli pomôcť krajinám, ktoré to najviac potrebujú, a pritom zachovať autonómiu sociálnych partnerov a existujúcich národných systémov.

Prioritou na úrovni EÚ by mali byť konkrétne oblasti intervencie, ako napríklad nezamestnanosť mladých a dlhodobá nezamestnanosť, nerovnosť a diskriminácia na základe pohlavia, chudoba, chudoba zamestnaných a sociálne vyčlenenie, nedeklarovaná práca, zručnosti a celoživotné vzdelávanie, spravodlivý prechod, rodinné dávky, dôchodkové systémy, zdravotná a dlhodobá starostlivosť, diskriminácia voči znevýhodneným a zraniteľným skupinám, choroba a postihnutie. Všetky tieto oblasti si zaslúžia konvergenciu smerom nahor v záujme lepších štandardov a vhodné a efektívne nástroje, ako ich dosiahnuť. Princíp rovnakého zaobchádzania treba potvrdiť a implementovať vo všetkých politikách, iniciatívach a legislatíve EÚ.

Neistota a fragmentácia trhu práce si vyžaduje samostatné riešenie, rovnako ako nové formy hospodárskej činnosti a zamestnania, ktoré ovplyvňujú budúcnosť práce. Okrem **boja proti starým a novým formám zneužívania**, ako napríklad nedeklarovaná práca a falošná samostatná zárobková činnosť, **pracovníci s neštandardnými zmluvami a pracujúci živnostníci** si tiež zaslúžia konkrétne opatrenia a rámce, ktoré im zabezpečia rovnaké práva ako ostatným pracovníkom, napríklad právo vyjednávať o mzde, požívať sociálnu, zdravotnú a dôchodkovú ochranu, prístup k celoživotnému vzdelávaniu a možnosť pridať sa k odborovému zväzu.

Právo na slobodný pohyb treba posilniť ochranou Schengenskej zmluvy, bojom proti sociálnemu dumpingu a zabezpečením dobrovoľnej a spravodlivej mobility, rovnakého zaobchádzania, integrácie a inklúzie domácich i zahraničných pracovníkov. Prenosnosť a koordinácia sociálnej ochrany v cezhraničnom kontexte musí byť silnejšia.

Treba nastaviť **spravodlivú európsku migračnú agendu** zameranú na integráciu a rovnosť. Treba vytvoriť **silnejšiu a humanitárnejšiu azylovú politiku** založenú na solidarite, zodpovednosti a spolupráci.

Rámce EÚ musia byť nastavené tak, aby **chránili a znovu zaviedli práva odborových zväzov**, ktoré sa v posledných rokoch po spustení úsporných politik stali terčom útokov a v niektorých prípadoch dokonca zanikli.

DEMOKRATICKEJŠIE HODNOTY: PRACOVNÍCI A OBČANIA V CENTRE EURÓPY

Inštitúcie EÚ by mali byť demokratickejšie, transparentnejšie, zodpovednejšie a účinnnejšie – pracujúci a občania chcú cítiť, že ich názory ležia na srdci zodpovedným a že riadenie EÚ (ale aj vnútroštátne rozhodovacie procesy) sa dajú pochopiť a ovplyvňovať.

S pracovníkmi a občanmi EÚ sa musí zaobchádzať rovnocenne a spravodlivo. Treba znovu zaviesť kanály umožňujúce výmenu informácií, konzultácie a dialóg medzi pracujúcimi a občanmi EÚ, inštitúciami EÚ, politikmi a zainteresovanými stranami, ako aj sociálnymi partnermi a organizáciami občianskej spoločnosti.

Európe voľby musia byť príležitosťou pre skutočné demokratické zapojenie a občania musia mať možnosť ovplyvniť európske politiky, riadenie a zloženie Európskej komisie. Európska komisia musí dostať rozumnú výkonnú právomoc, a zároveň treba posilniť demokratickú kontrolu a legislatívnu iniciatívu Európskeho parlamentu.

Treba podporiť a presadiť sociálny dialóg medzi sociálnymi partnermi a inštitúciami a vplyv pracujúcich na podnikovú politiku tak, aby bol v členských štátoch vo všetkých sektoroch silnejší a plne implementovaný. Ak je to potrebné, treba tak urobiť aj prostredníctvom právneho rámca a povinných opatrení pre budovanie kapacít sociálnych partnerov.

Rokovania o Brexite a začlenenie fiškálnej dohody do Zmluvy bude vyžadovať **zmenu Zmluvy**. To by malo byť príležitosťou pre **vytvorenie Dohovoru** so zapojením sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti, aby sa **fiškálna dohoda plne zmenila** na nástroj na podporu udržateľného a spravodlivého rastu, aby sa **reformoval Pakt stability a rastu** a aby sa **Protokol sociálneho pokroku, Sociálny semester a Európsky pilier sociálnych práv** stal súčasťou Zmlúv.

Odborové zväzy musia byť zapojené do rokovaní po referende v Spojenom kráľovstve a súhlasia s tým, aby Spojené kráľovstvo malo naďalej prístup k jednotnému trhu, s čím však ruka v ruku musí ísť plné rešpektovanie štyroch slobôd, predovšetkým slobody pohybu pracovníkov a rešpektovanie sociálneho *acquis communautaire* EÚ. Pracovníci nesmú doplatiť na Brexit! Rokovania o brexite, tak ako o akejkoľvek zmene Zmluvy, by sa mali stať príležitosťou pre posilnenie a oživenie európskych hodnôt mieru, demokracie, prosperity a sociálnej spravodlivosti – **aby sme vytvorili lepšiu a spravodlivejšiu Európu pre ľudí**.

The ETUC is the voice of workers and represents 45 million members
from 89 trade union organisations
in 39 European countries,
plus 10 European Trade Union Federations.

CONFEDERATION
**SYNDICAT
EUROPÉEN
TRADE UNION**

5, Bld du Roi Albert II - B- 1210 Brussels
Tel. 00-32-2/224 04 11
Fax 00-32-2/224 04 54/55

www.etuc.org